

Indonesië 1994 deel 2

Vanmorgen vroeg opgestaan en heerlijk op het zonnig terras gezeten. Het huis heeft een prachtig aangelegde achtertuin met een vijver en in leuke terrassen aangelegd. Volgens mij staat er ook een grote tjemaraboom. Die heb ik al tijden niet meer gezien. Er zijn diverse vogels in kooien die naar hartenlust fluiten. De tuin heeft een enorme hoge muur en je zal, wanneer je naar beneden springt, zeker een been breken. Achter die hoge muur ligt een kampong.

Het regent niet meer. Om 10.00 gaan we naar het hotel van Hanneke en Bob en gezamenlijk vertrekken wij naar Ciwidey. Oom Herman en tante Rita hebben hun zoontje meegenomen. Deze plaats ligt in de bergen en is vroeger ooit een grote theeplantage geweest. De rit duurt ongeveer anderhalf uur en wij stoppen bij een prachtig recreatieoord. Er zijn aparte paviljoens die omringd zijn door een groot waterpartij en een restaurant. De bungalows zijn voor toeristen om te overnachten. We stappen uit en genieten opnieuw van de omgeving. Wij wandelen wat rond en het terrein is heuvelachtig. Eigenlijk is het de bedoeling dat wij daar gaan eten, maar oom Herman stelt voor om 2 km verderop naar een mooier restaurant te gaan. We drinken wel warme thee die gratis door het restaurant wordt aangeboden. We maken foto's van het prachtig panorama en Peter heeft de thee pluksters gefilmd.

We

beloven oom Herman de foto als herinnering te sturen waarop hij met tante Rita en hun zoontje Victor op staan. We gaan verder naar een inderdaad prachtig restaurant dat eetpaviljoens heeft omringd door visvijvers. We eten in hoofdzaak saté kambing, In een souvenirwinkel koop ik een angklungset (12000,00 rupia). In een lege eettent kan je zelfs languit liggen om bij te komen.

We nemen afscheid van Bob en familie. Met Bob afgesproken te telefoneren vanuit Djokja voor het vervoer naar Soerabaya. Oom Herman wil liever eerder de treinkaartjes reserveren. Na Ciwidey bij een goudwinkel in Bandoeng onze nieuwe trouwringen (de mijne heb ik verloren) gekocht.

Ik heb de trouwring van Peter bij me om na te maken, maar dat gaat niet. Die van ons is maar 18 karaat. In Indonesië verkopen ze vanaf 22 karaat en de goudkleur is

anders. Oom Herman blijft naast mij staan zodat ik niet overvraagd word. Ook wordt er weer flink getawar door hem bij het kopen van oorkingen. Oom Herman gaat naar zijn werk en zet ons af bij Tante Rita. Zij woont in

een eenvoudig desahuisje. Interessant genoeg om foto's te maken van de kali, baksostalletje en omgeving. We maken ook foto's van hun kinderen en met de moeder van tante Rita die ergens in het achterhuisje woont. Tante Rita is een Indisch meisje maar eigenlijk al helemaal Indonesische geworden. Gelukkig spreekt ze nog wat Nederlands en zij en mijn persoontje kunnen heel goed met elkaar opschieten. Ze vraagt mij honderd uit over ons leven in Nederland. Zij heeft geen heimwee, want

Nederland kent ze niet. Zij mag van oom Herman niet werken zoals bijvoorbeeld koekjes maken en verkopen aan buurtbewoners. Dat doet ze natuurlijk wel in het geniep. Ik vertel haar dat ik ook naast Peter op kantoor werk, 40 uur per week. Zij is dus geëmancipeerd, want daarnaast krijgt zij voldoende geld van oom Herman. Ik bemoei mij liever niet met hun interne problemen en ga er niet te diep op in. Morgen gaat de hele familie eerst naar de begraafplaats - het is lebaran, einde vastenmaand, en we gaan daarna naar de Tangkuban Perahu en Cipanas, vertelt ze. Hartelijk nodigt zij ons nu uit om bij haar thuis te eten en geeft mij wat koekjes mee om 'avonds wat te snoepen. Het regent opnieuw wanneer we weer in het huis van opa Herman aankomen.

Het is 1^e Paasdag en tante Rita en oom Herman zijn naar diverse begraafplaatsen gegaan. Om 7.00 uur word ik

wakker door een klop op de deur. Ik slaap juist nog zo lekker. Een bediende staat met een dienblad waarop twee kopjes koffie staan. Misschien is ze dat gewend bij Opa. Ik maak Peter wakker en we drinken koffie op bed. Ik versta nog wel iets dat ze ook van plan is om ons ontbijt op bed te brengen, maar dat word mij te gortig. Ik gebaar dat wij naar beneden gaan om aan tafel het ontbijt te nuttigen. Het is wel een service, maar ik word er verlegen van. Ik trek mijn kimono aan (Peter heeft er geen). Het is daarnaast behoorlijk fris in huis.

Door de drukte zijn oom Herman en tante Rita wat later terug dan gepland. Ze hebben zelfs geen kans gezien om nog een ander kerkhof te bezoeken. Een hele stoet familieleden komt mee. Heel gewoon voor de zondag, vertelt tante Rita. In de tussentijd hebben wij in de tuin gezeten en in de omgeving gewandeld en maken een ommetje naar de achterliggende kampong. Gelukkig

was het hek ontsloten. Ik vind het altijd leuk om met de Indonesiërs een praatje te maken. Moeders met kinderen zitten op de vloer en ik word, zoals altijd gèmès (= haast doodknuffelen) wanneer ik een baby zie. Iets verderop is een kleine toko en ik koop voor de kinderen wat snoep en voor de bedienden. Peter maakt een film van een stel opschoten knullen, een bruggetje en van de omgeving. Eigenlijk ben ik zelf nog nooit in een kampong geweest en ben een ervaring rijker. Alles is rustig en kalm. Wanneer een baby huult, wordt hij/zij direct aan de borst van de moeder gelegd.

Peter heeft niet goed kunnen slapen en heeft last van misselijkheid. Op aandringen van mij eet hij wat. Ondanks dat gaan wij toch naar de Tangkuban Perahu. Het weer werkt niet mee, want het regent in Lembang en ook op de berg zelf. Het is een hele klim naar de top. Onderweg even gestopt waar hangmatten langs de kant van de weg worden verkocht. Peter probeert het uit, maar thuis in Nederland weet ik niet waar we

die kunnen ophangen in de tuin. Op de weg naar de krater veel souvenir winkeltjes. Ik koop lepels die kunstig gesneden zijn van hoorn van de karbouw om thuis bij de rijsttafel als deklepels te gebruiken. Oom Herman houdt Peter een paraplu boven zijn hoofd en geeft hem een grote waaier cadeau die in- en uit klapbaar is. Van tante Rita krijg in een rugkrabber, ook

van hoorn van een karbouw. Het regent nog steeds, maar we gaan naar Ciater. Het bassin met bergwater is warm en heeft diverse niveaus, van warmer tot heel warm. Aan de rand van het zwembad is over de breedte tafels en banken waar men warme thee kan drinken. Lang zijn wij niet in het water gebleven. Als eerste duik ik het water in en Peter heeft flink

gestoeid met Victor. Peter, komend uit het kleedhokje probeert zijn schoenen aan te trekken. Hij vertelt dat hij zich niet goed voelt en vraagt aan mij of ik de pilletjes voor onder de tong heb meegenomen. Godzijdank heb ik die bij mij, maar Peter is al bewusteloos als ik die onder zijn tong duw. In totaal heb ik met moeite 5 pilletjes onder zijn tong kunnen brengen.

Behulpzame handen in het theehuis tillen Peter op naar boven zodat hij languit op twee banken kan liggen. De ruimtes tussen de tafels zijn heel nauw. Aardige personen proberen met een theelepeltje wat vocht toe te dienen. Gealarmeerd roep ik om zuurstof en een ambulance. Oom Herman heeft alles geregeld en inderdaad komt er een busje met een rood kruis erop. Peter wordt met brancard en al op de vloer van het Volkswagen busje geschoven. Een

enorme losse zuurstoffles, zo groot als een gasfles is ook in het busje. Wij zijn met loeiende sirene naar het ziekenhuis van Bandoeng gegaan. Ik zit naast Peter en geef aan de ziekenbroeders orders hoe zij Peter de zuurstof kunnen toedienen. De rit lijkt op een film van de comedy capers. De rit van Ciater naar Bandung duurt beangstigend lang vanwege de file en is overvol, want ook al willen de auto's langs de kant vrij baan maken voor de ambulance, dat lukt niet. De auto's rijden drie naast elkaar vanwege het

eenrichtingsverkeer. Tot overmaat van ramp klappen de twee deuren van de ambulance open en dicht. Peter, inmiddels weer bij bewustzijn, heeft met zijn voeten geprobeerd tegen de wand van het busje niet met brancard en al uit het busje te glijden. De weg naar Bandoeng is hellend. Peter is weer misselijk en moet overgeven. Dat mag gerust op de vloer van het busje. Oom Herman, tante Rita en Victor rijden achter het busje en oom Herman vertelt mij later dat hij gebeden heeft achter het stuur dat Peter de rit naar het ziekenhuis zal halen. Bij het ziekenhuis wordt Peter onder verschillende paraplu's naar de EHBO post gebracht. Ik roep dat ik de beste cardioloog van Bandoeng wil hebben. Gelukkig heb ik alles bij mij: medisch rapport van de hartoperatie, medicatie en dergelijke. De cardioloog denkt naar aanleiding van het hartfilmpje en bloedanalyse dat het hartinfarct wel meevalt en hij geeft de nachtaris instructies wat betreft de medicatie. Morgen komt hij om 9.00 uur naar Peter kijken.

Intussen gaan tante Rita en mijn persoonlijk alvast bekijken welke kamer geschikt is voor Peter. Peter komt eerste klas te liggen. Nu is het zo dat er eerst betaald moet worden alvorens de patiënt wordt behandeld of wat ook. Oom Herman schiet het bedrag voor. Tante Rita en Victor staan erop dat zij bij Peter blijven totdat hij in kamer 451 in bed ligt, nadat die kamer is besproken. Met de nachtzusters heb ik een en ander doorgenomen en ben daarna met oom Herman naar het huis van Opa gereden voor de broodnodige spulletjes voor Peter.

De kamer in het ziekenhuis heeft naast Peters bed een apart bed voor mij. De deken op mijn bed is in een waaiervorm neergelegd en keurig opgemaakt met guling. Verder is er airco, een eigen bad/douche, een toiletkamer, een koelkast, een zitbank voor de visite en een telefoon. Het is inmiddels 23.30 uur en Peter probeert te slapen. Hij heeft een

prachtige zijden turkoois kleurige pyjama aan. Later ontdek ik dat de pyjama's per verdieping qua kleur verschillen.

Wat betreft de ambulance die is beste te beschrijven als een klein vrachtwagentje waar de brancard op de vloer ligt. Bij dalen en hellen schuift de brancard richting deur. De ziekenbroeder houdt de enorme hoge zuurstoffles (eigenlijk een gasfles) vast en verder is er geen apparaat,

behalve de chauffeur en hulpchauffeur die natuurlijk niet onder het woord apparatuur vallen.

Peter en ik wisselen kleinigheden uit. Ik omarm hem en huil. Hij ook. Ik, omdat de ik de vader van mijn kinderen naar mijn geboorteland heb gebracht, Peter omdat hij mijn vakantie heeft bedorven. Ik voel er het meeste voor om Peter eerst uit te laten rusten en dan naar Bob en Hanneke in Jakarta terug te gaan, maar houd er rekening mee dat ze

logees hebben. Ik zal straks Bob bellen om advies. Ik ga in ieder geval met Peter terug naar Holland en de verdere toer door Indonesië gaat niet door. De cardioloog is geweest en laat Peter gewoon slapen en komt op een ander tijdstip terug. Hij zal worden gewaarschuwd door de stoet van verpleegkundigen die Peter ter beschikking

heeft. Hij vertelt mij dat het om een klein hartinfarct gaat. In ieder geval wil hij Peter ter observatie in het ziekenhuis houden. Daarna kunnen wij, als alles goed gaat, wat hem betreft onze reis voortzetten (hij spreekt vloeiend Engels) en mocht er wat gebeuren Nitrostat gebruiken.

Wordt vervolgd.

Mila Boom-Schenkhuisen